

Restaurarea unei fețe de masă cu dantelă

Varga Emese

Lucrarea de față își propune să prezinte restaurarea unei fețe de masă aflată în colecția Muzeului Județean Satu Mare. Acest obiect este unicat prin dantela realizată în tehnica tip rețea, o tehnică foarte elaborată în arta dantelelor.

Originea dantelei este una incertă deși există multe surse și legende care explică acest meșteșug. Una dintre aceste legende ne vorbește despre soția unui marinăr din Veneția care își aștepta iubitul să se întoarcă de pe mare și care i-a lăsat un coral ca amintire. Femeia, privind continuu la coral, a încercat să imite ornamentele variate ale acestuia cu ajutorul acului și firelor de ață.

Dantela este un produs textil, o țesătură cu goluri, reprezentând ochiuri largi, lucrată cu acul, cu croșeta, cu ciocănelele sau prin folosirea simultană a mai multor tehnici, care se realizează manual sau industrial. Materialele care au fost folosite de-a lungul timpului pentru realizarea dantelelor au variat de la in, mătase, fire de aur și argint la mult mai actualul și larg folositul bumbac sau la mult răspânditele fibre sintetice.

Dantela tip rețea - denumirea provine din cuvântul italian „rezza”¹, este o plasă pătrată realizată prin înnodare și poate conține modele. Plasa suport a dantelei este același cu plasa pescărească. În general, se foloseau fire de bumbac sau in, dar pe cele mai spectaculoase bucăți de dantelă tip rețea găsim fire de mătase sau fire metalice de aur sau argint. În funcție de tehnica realizării putem deosebi două categorii de dantelă tip rețea:

- **dantela tip rețea simplă** - care este realizată cu ajutorul unui ac din lemn, os sau metal și care are forma lunguiață și pe ambele capete este despiciat pentru răsucirea firului. Plasa simplă poate să aibă forme diferite: pătrată, diagonală, perpendiculară, cerc sau cu model (buline, evantai)².
- **dantela tip rețea brodată** - pentru acest tip de dantelă este nevoie și de o ramă pe care se fixează plasa suport peste care vin brodate motivele. Pașii de broderie sunt: pasul tip pânză, pasul tip umplere, pasul repetat sau lăntșor³.

Din punct de vedere tehnic, dantelele tip rețea se încadrează între broderie și dantelă. După aspect, ele seamănă cu dantela, dar după tehnica realizării sunt mai apropiate de tehnica broderiei. Aceasta deoarece motivele se brodează pe un suport pregătit în prealabil spre deosebire de dantele unde atât plasa cât și motivul ornamental se realizează de-o dată.

Fața de masă, care este obiectul articolului, este realizată manual din două bucăți de batist (pânză de bumbac foarte fină), unite la mijloc printr-o dantelă lată de 10 cm cu motive florale. În pânza suport apar 12 pătrățele (19 x 19 cm.) din dantelă tip rețea peste care sunt inserate motive florale, iar pe laturile lungi obiectul este ornamentat cu dantelă zimțată lată de 5,5 cm. cu motive geometrice.

Piesa a fost conservată în anul 2000 și, din acest motiv, în momentul începerii restaurării, starea ei de conservare era bună. Degradările și deteriorările prezente în momentul conservării erau: îmbătrânirea materialului prin pierderea hidroscoapității, fragilizarea materialului textil și a firului din dantelă, halouri, pete, îngălbenirea ușoară, rupturi, lipsuri ale bătăturii și urzelii a pânzei suport și a dantelei din fire fine de bumbac.

¹ E.Nagy Katalin, Kralovánszky Mária, Mátéfy Györk, Járó Márta - *Textiltechnikák*, MNM Nyomda, Budapest, 1993, p. 108.

² *Ibidem*, p. 108.

³ *Ibidem*, p. 108.

Tratamentele de curățire au fost efectuate pe masă de sticlă prin pensulare, incluzând și baia de rehidratare (cu glicerină).

Operația de consolidare și restaurare a fost începută cu lipsurile din pânza suport prin rețesere cu ajutorul gherghefului cu fire de bumbac ținând cont de urzeala și băteala pânzei.

Consolidarea dantelei, prin întărirea marginilor rupte și desfăcute, cu ajutorul acului a fost importantă pentru a putea preveni desfacerea dantelei.

Restaurarea dantelei s-a realizat cu fire compatibile ca și grosime, cu ajutorul acului, refăcând numai rețeaua de bază a dantelei nu și motivele inserate în dantelă.

După terminarea consolidării și a restaurării piesa a fost impregnată cu soluție de CMC (carboximetilceluloză) prin pensulare, redând feței de masă o formă cât mai apropiată de cea originală.

În urma restaurării, această piesă unicat și-a recăpătat locul alături de alte obiecte valoroase din patrimoniul Muzeului Județean Satu Mare.

Bibliografie:

E. Nagy Katalin, Kralovánszky Mária, Mátéfy Györk, Járó Márta, *Textiltechnikák*, MNM Nyomda, Budapest, 1993

Csetneki Magyar Csipke, Szontagh Nővérek, <http://www.csetnekimagyarcsipke.hu>

Várfalvi Andrea - *Különböző készítéstechnikával készült textíliák kiegészítési lehetőségei*, ISIS - Erdélyi Magyar Restaurátor Füzetek 8 - 9, Székelyudvarhely, 2009

The restoration of a tablecloth

Abstract

The article presents the restoration of a tablecloth made of a very fine cotton fabric that is decorated with a beautiful handmade lace. The restoration process was difficult because the lace was badly damaged. The cotton fabric had small little gaps, this were restored by weaving them with cotton threads. This is a unique piece in the collection of the Satu Mare County Museum and after the restoration regained its deserved place.
Varga Emese